

Artur Przystarż

GEOGRAFIA

1. Część informacyjna

1.1 Wyniki egzaminu

Do egzaminu z geografii, przeprowadzonego 13 maja 2010 r., przystąpiło po raz pierwszy 6412 osób zdających, w tym 4600 w województwie dolnośląskim i 1812 w województwie opolskim (tabela 1). Jest to 48,6% zdających w porównaniu do roku 2009, kiedy do egzaminu z geografii przystąpiło 13189 osób. Przede wszystkim zdecydowanie zmalała liczba zdających geografię na poziomie podstawowym przez co zmieniła się proporcja zdających dany poziom, w roku ubiegłym 25,8% uczniów przystąpiło do egzaminu na poziomie rozszerzonym, w tym było to 38,8%. Dla wszystkich zdających od roku 2010, geografia jest przedmiotem wyłącznie dodatkowym, stąd znaczny spadek liczby przystępujących do egzaminu maturalnego.

Tabela 1. Liczby uczniów na egzaminie maturalnym z geografii (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Wyszczególnienie	Liczba zdających		
	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	RAZEM
<i>OKE Wrocław</i>			
LO	2327	2357	4684
LP	301	35	336
T	1241	94	1335
LU	42	0	42
TU	15	0	15
RAZEM	3926	2486	6412
<i>województwo dolnośląskie</i>			
LO	1670	1746	3416
LP	261	33	294
T	777	67	844
LU	36	0	36
TU	10	0	10
RAZEM	2754	1846	4600
<i>województwo opolskie</i>			
LO	657	611	1268
LP	40	2	42
T	464	27	491
LU	6	0	6
TU	5	0	5
RAZEM	1172	640	1812

W skali całego okręgu, obejmującego województwo dolnośląskie i opolskie, średni wynik procentowy na poziomie podstawowym oraz rozszerzonym był do siebie zbliżony i wynosił odpowiednio 45,6 oraz 46,1 procent punktów możliwych do uzyskania (tabela 2). Są to wyniki niższe od uzyskanych w roku ubiegłym – o 4,2 punktu na poziomie podstawowym i 1,5 punktu na poziomie rozszerzonym. Mniejsza liczba zdobytych punktów w roku 2010 dotyczy zarówno liceów ogólnokształcących, profilowanych jak i techników. Najlepszy średni wynik uzyskany został w liceach ogólnokształcących. Zarówno na poziomie podstawowym jak i rozszerzonym, w tej, jak i ubiegłorocznej maturze, wyższy wynik uzyskało województwo opolskie (diagram 1 i 2). O ile różnica ta była w roku 2009 niewielka (poziom podstawowy – 0,9%, poziom rozszerzony – 0,5%), to w roku bieżącym wzrosła do 2,7% na poziomie podstawowym oraz do 2,3% na poziomie rozszerzonym.

Tabela 2. Średni wynik procentowy zdających egzamin maturalny z geografii (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Typ szkoły	Średni wynik procentowy	
	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<i>OKE Wrocław</i>		
LO	47,5	46,8
LP	38,8	28,8
T	44,1	33,8
LU	38,6	-
TU	38,7	-
RAZEM	45,6	46,1
<i>województwo dolnośląskie</i>		
LO	46,7	46,3
LP	38,9	28,4
T	43,1	34,0
LU	39,7	-
TU	39,2	-
RAZEM	44,8	45,5
<i>województwo opolskie</i>		
LO	49,5	48,5
LP	37,8	35,0
T	45,8	33,4
LU	32,0	-
TU	37,6	-
RAZEM	47,5	47,8

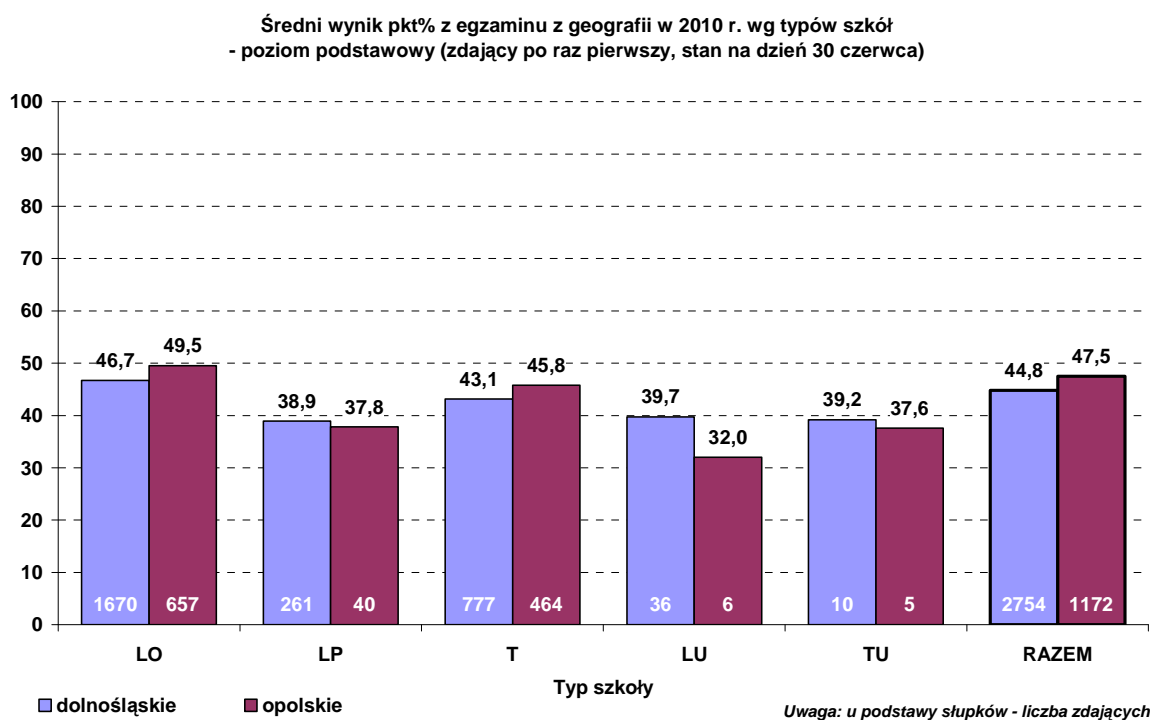

Diagram 1. Średni wynik procentowy wg typów szkół w podziale na województwa – poziom podstawowy

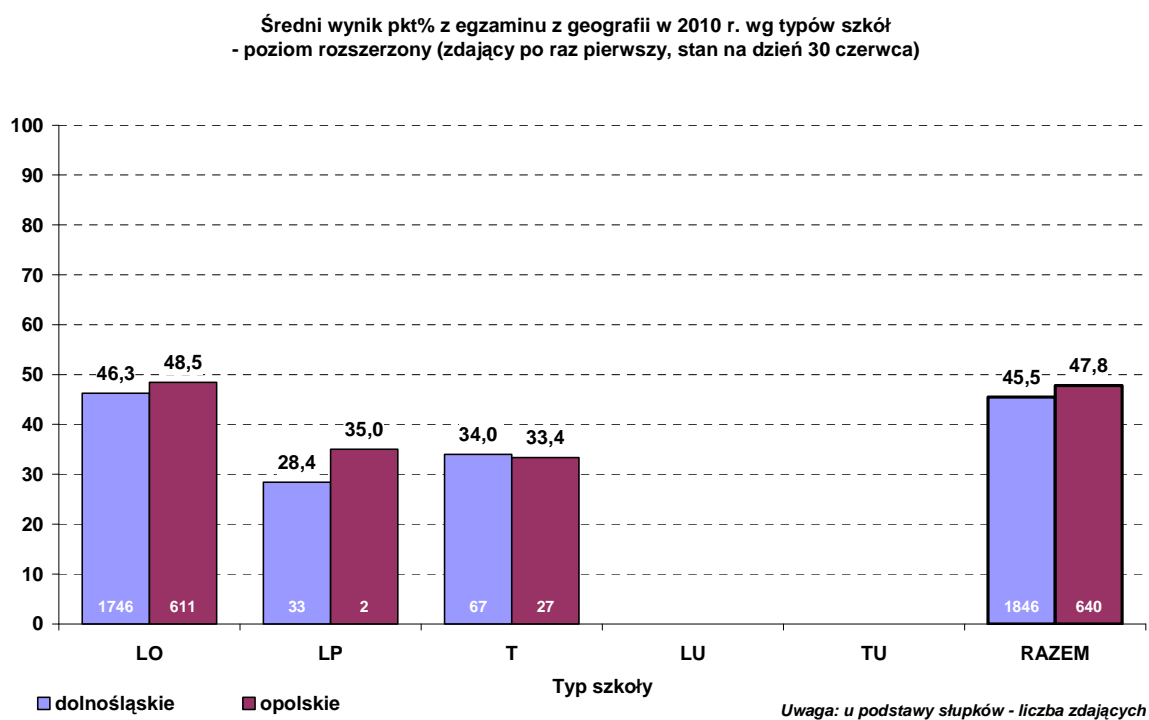

Diagram 2. Średni wynik procentowy wg typów szkół w podziale na województwa – poziom rozszerzony

1.2 Opis arkusza egzaminacyjnego – poziom podstawowy

Arkusz egzaminu maturalnego z geografii na poziomie podstawowym zawierał 31 zadań, jednak niektóre z nich składały się z dwóch, a nawet trzech części oznaczonych literami a, b i c. W sumie zadań było 38, w tym 19 otwartych i 19 zamkniętych (tabela 3). Zadania zamknięte reprezentowane były przez zadania wielokrotnego wyboru oraz na dobieranie, natomiast otwarte przez zadania krótkiej odpowiedzi. Konstrukcja ośmiu zadań opartych była o barwną, szczegółową mapę fragmentu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Razem z zadaniami dotyczącymi barwnej mapy, aż 22 zadania w arkuszu oparte były o analizę różnorodnego materiału źródłowego – fotografię, rysunki, wykresy, diagramy, tabele statystyczne, mapy konturowe oraz o tekst źródłowy. Zadania punktowane były w skali 0-2. Zarówno za rozwiązanie zadań otwartych jak i zamkniętych zdający mógł uzyskać po 25 punktów, w sumie 50 punktów. Treści z geografii fizycznej występują w 18 zadaniach, za które można uzyskać 24 punkty, a z geografii społeczno-ekonomicznej w 20 zadaniach (26 punktów). Czas przeznaczony na rozwiązanie arkusza egzaminacyjnego wynosił 120 minut.

W arkuszu na poziomie podstawowym podobny nacisk położono na sprawdzanie umiejętności z zakresu obszaru standardu II – korzystanie z informacji zawartej w materiale źródłowym (23 punkty – 46%), jak i standardu I (22 punkty – 44%). Za zadania ze standardu III można było uzyskać 5 punktów (10%) za prawidłowe rozwiązanie tylko trzech zadań (tabela 4).

Arkusz dla zdających na poziomie podstawowym okazał się trudny – wskaźnik dla arkusza wyniósł 0,44. Wśród 38 zadań aż 25 zadań znalazło się w kategorii trudne (tabela 5), a pięć – w kategorii bardzo trudne. Rozpiętość wskaźnika łatwości wyniosła od 0,05 (zadanie 14b) do 0,79 (zadanie 11a). Największe problemy sprawiły tradycyjnie zadania z I obszaru standardów, natomiast najlepsze wyniki osiągnięto w zakresie zdań ze standardu III (diagram 4). Biorąc pod uwagę typ szkoły, najlepszy wynik osiągnęli uczniowie liceów ogólnokształcących, następnie – techników. Najsłabszy wynik uzyskali uczniowie liceów profilowanych, w każdym zadaniu arkusza łatwość była najniższa (diagram 3), bardzo niewielki odsetek – tylko 0,6%, uzyskał wynik powyżej 68% punktów (rysunek 1).

Tabela 3. Kartoteka arkusza – poziom podstawowy

Nr zad.	Czynność sprawdzana Zdający:	Standard	Treść podst. progr. wg standardu I	Liczba punktów	Typ zadania
1	odczytuje z mapy szczegółowej informacje geograficzne dotyczące wskazanych obiektów	II, 1) 1)	1) 1)	2	O
2	rozpoznaje na fotografii rodzaj skały	II, 1) 2)	1) 8)	1	Z
3	a) na podstawie mapy oblicza różnicę wysokości dwóch miejsc	II, 2) 2a)	1) 3)	1	O
	b) na podstawie mapy wybiera miejsce zachodu Słońca w podanym dniu	II, 2) 3)	1) 2)	1	Z
4	na podstawie mapy oblicza odległość w terenie między podanymi miejscami	II, 2) 2a)	1) 3)	1	O
5	na podstawie mapy podaje podobieństwo i różnicę w turystycznym zagospodarowaniu terenu	II, 1) 4)	10) 3)	1	O
6	na podstawie mapy podaje cechy środowiska przyrodniczego niesprzyjające osadnictwu	II, 3) 1a)	4) 2)	1	O
7	przedstawia propozycje inwestycji, które mogą przynieść korzyści ekonomiczne wynikające z ruchu turystycznego	III, 3) 1)	10) 6)	2	O

8	a) przyporządkowuje przedstawione na ilustracjach wyniki obserwacji astronomicznych do miejsc zaznaczonych na siatce geograficznej	II, 2) 3)	1) 2)	1	Z
	b) oblicza godzinę czasu słonecznego na podstawie różnicy długości geograficznych dwóch miejsc	II, 2) 2b)	1) 2)	2	O
9	przyporządkowuje wykresom klimatycznym właściwe stacje zaznaczone na mapie	II, 1) 2)	1) 17)	2	Z
10	wybiera zjawisko występujące na froncie chłodnym	II, 2) 4)	1) 11)	1	Z
11	a) na podstawie danych w tabeli wybiera cechę klimatu podanego miejsca w Polsce	II, 1) 1)	1) 16)	1	Z
	b) wyjaśnia różnice między sumą opadów rocznych w dwóch miejscach w Polsce	I, 1) 16)	1) 16)	1	O
12	dobiera typy genetyczne jezior do podanych obszarów ich występowania w Polsce	I, 1) 22)	1) 22)	2	Z
13	na podstawie rysunków jednostek tektonicznych rozpoznaje cechy układów warstw skalnych	II, 1) 2)	1) 8)	1	Z
14	a) podaje nazwę opisanego wulkanu	I, 1) 27)	1) 27)	1	O
	b) wymienia nazwy stałych produktów erupcji wulkanicznej	I, 1) 27)	1) 27)	1	O
15	na podstawie mapy poziomicowej wybiera cechy podanej formy rzeźby	II, 3) 1)	1) 6)	1	Z
16	przyporządkowuje podanym formacjom roślinnym charakterystyczne dla nich gatunki roślin	I, 1) 25)	1) 25)	2	Z
17	przyporządkowuje krainy geograficzne do kontynentów	I, 1) 7)	1) 7)	2	Z
18	podaje przyczyny niskiego wskaźnika urodzeń w krajach wysoko rozwiniętych	I, 5) 1)	5) 1)	2	O
19	na podstawie wykresów podaje przyczyny zmian liczby mieszkańców wskazanych miast Polski	II, 3) 1)	5) 1) 6) 4)	1	O
20	wybiera obszary charakteryzujące się obecnością stref zurbanizowanych typu megalopolis	I, 7) 3)	7) 3)	1	Z
21	uzupełnia model przyczynowo-skutkowy przedstawiający zmiany w środowisku geograficznym wynikające ze wzrostu liczby ludności	III, 1) 3)	5) 1)	1	Z
22	a) na podstawie mapy wymienia województwa charakteryzujące się podanymi w tabeli wartościami wskaźników odnoszących się do gospodarki	II, 1) 2)	8) 1)	1	O
	b) wymienia konsekwencje zróżnicowania w Polsce wartości podanego wskaźnika	II, 3) 1b)	8) 4)	1	O
	c) wymienia cechy podanego obszaru sprzyjające podejmowaniu działalności gospodarczej przez zagranicznych inwestorów	I, 8) 4)	8) 4)	1	O
23	na podstawie danych statystycznych oblicza wielkość plonów	II, 2) 2c)	3) 1)	1	O
24	a) wymienia przyczyny restrukturyzacji surowcowych okręgów przemysłowych	I, 8) 5)	8) 5)	1	O
	b) wybiera okręg przemysłowy, w którym nastąpiła restrukturyzacja	I, 8) 5)	8) 5)	1	Z
25	wybiera przemiany związane z modernizacją przemysłu w krajach wysoko rozwiniętych	I, 8) 5)	8) 5)	1	Z
26	przyporządkowuje krajom odnawialne źródło energii mające znaczący udział w produkcji energii elektrycznej	I, 8) 6)	8) 6)	1	Z
27	podaje nazwy zaznaczonych na mapie państw należących do wymienionych organizacji międzynarodowych	I, 9) 5)	9) 5)	2	O
28	wykazuje się znajomością lokalizacji na mapie państw Unii Europejskiej	II, 1) 2)	8) 1)	2	Z

29	wybiera cechy społeczno-gospodarcze krajów wysoko rozwiniętych	I, 8) 3)	8) 3)	1	Z
30	przyporządkowuje obiekty turystyczne do krain geograficznych i do zaznaczonych na mapie Polski miejsc	I, 10) 5)	10) 5)	2	Z
31	na podstawie tekstu podaje przykłady korzyści wynikających z działań podejmowanych w mieście w celu rozwiązania problemów	III, 1) 5)	4) 4)	2	O

Standard I – 22 pkt, standard II – 23 pkt, standard III – 5 pkt.

Zadania otwarte – 25 pkt, zadania zamknięte – 25 pkt.

Tabela 4. Podział zadań według obszaru standardów

Lp.	Obszary standardów	Numery zadań
1.	I. wiadomości i rozumienie	11b, 12, 14a, 14b, 16, 17, 18, 20, 22c, 24a, 24b, 25, 26, 27, 29, 30
2.	II. korzystanie z informacji	1, 2, 3a, 3b, 4, 5, 6, 8a, 8b, 9, 10, 11a, 13, 15, 19, 22a, 22b, 23, 28
3.	III. tworzenie informacji	7, 21, 31

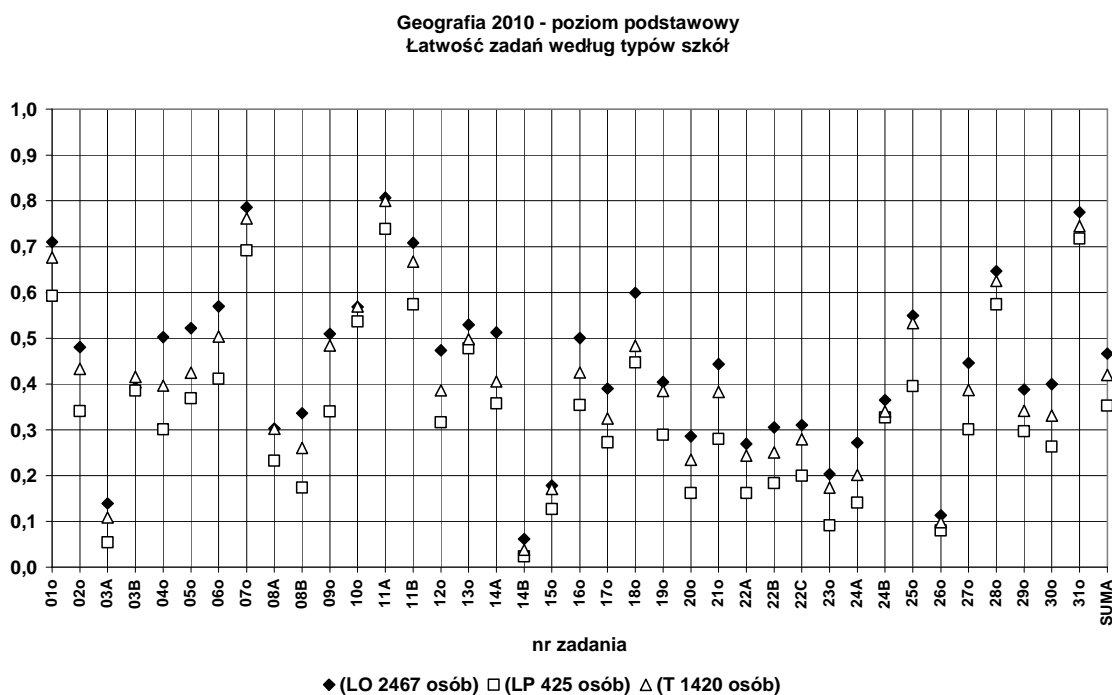

Diagram 3. Łatwość zadań z poziomu podstawowego wg typów szkół

Tabela 5. Przyporządkowanie zadań do kategorii łatwości

Kategoria zadania	Wskaźnik łatwości	Numery zadań	Liczba zadań
Bardzo trudne	0,00-0,19	3a, 14b, 15, 23, 26	5
Trudne	0,20-0,49	2, 3b, 4, 5, 8a, 8b, 9, 12, 14a, 16, 17, 19, 20, 21, 22a, 22b, 22c, 24a, 24b, 27, 29, 30	22
Umiarkowanie trudne	0,50-0,69	1, 6, 10, 11b, 13, 18, 25, 28	8
Łatwe	0,70-0,89	7, 11a, 31	3
Bardzo łatwe	0,90-1,00	-	0

Geografia 2010 - poziom podstawowy
Łatwość standardów według typów szkół

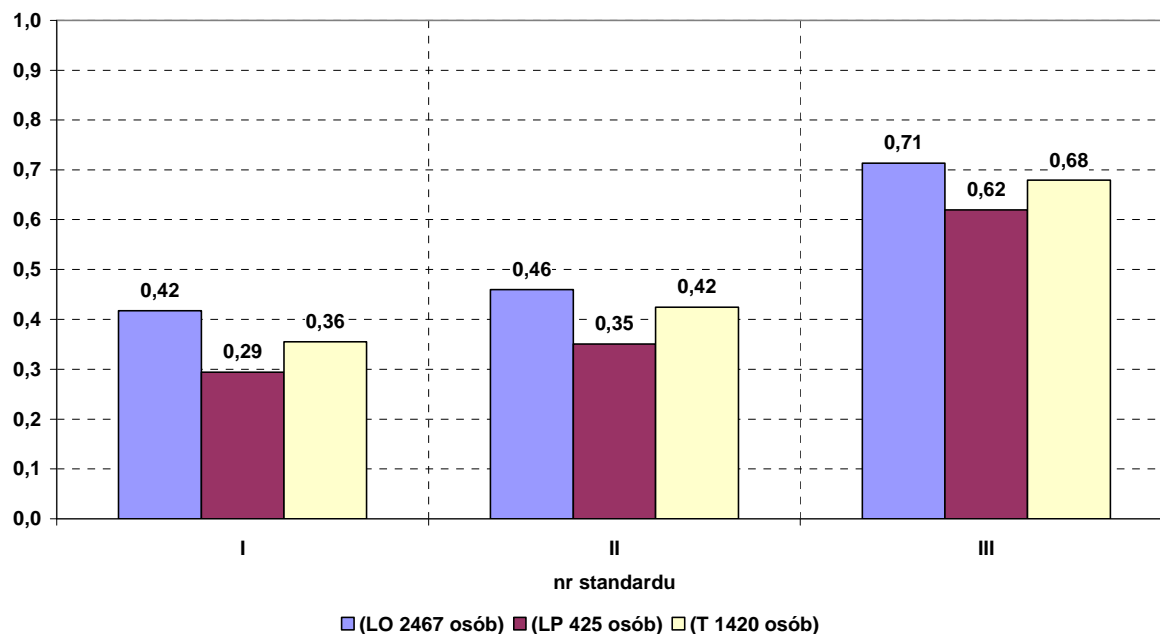
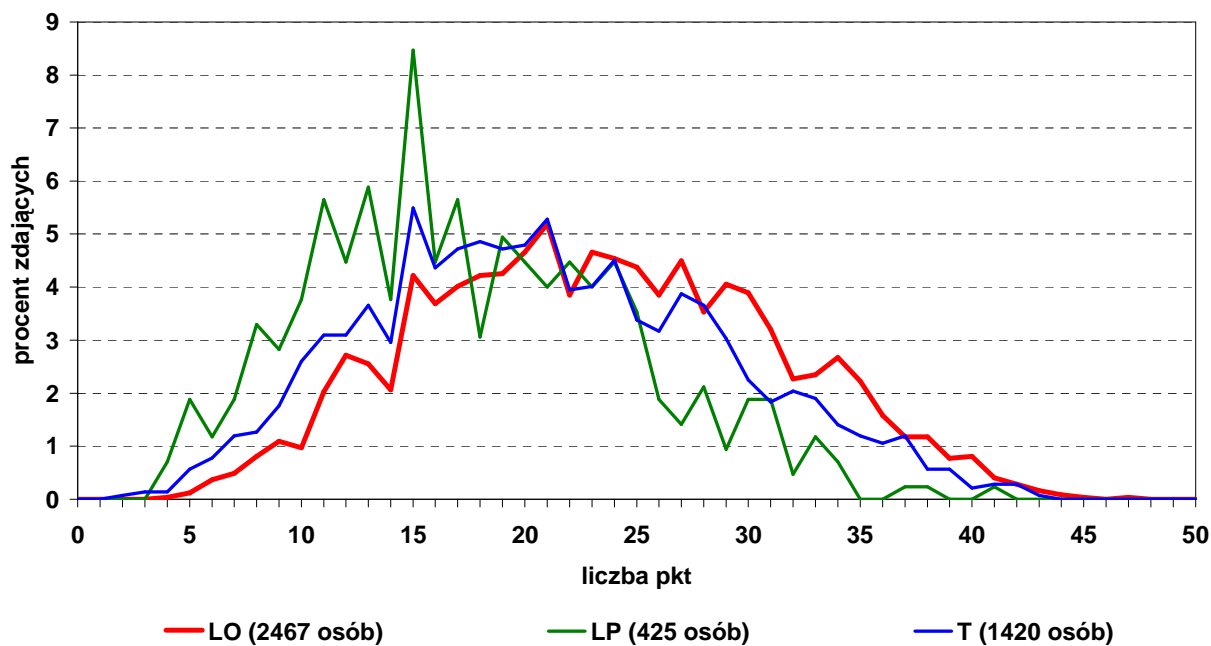

Diagram 4. Łatwość zadań z poziomu podstawowego w obrębie standardów wg typów szkół

Procentowy rozkład wyników pisemnego egzaminu maturalnego 2010
geografia - poziom podstawowy

Rysunek 1. Procentowy rozkład wyników wg typów szkół

1.3 Opis arkusza egzaminacyjnego – poziom rozszerzony

Arkusz egzaminacyjny na poziomie rozszerzonym zawierał 37 zadań, niektóre z nich składały się z dwóch, a nawet trzech części oznaczonych literami a, b i c. W sumie liczba zadań wynosiła 49, w tym 20 zamkniętych i 19 otwartych (tabela 6). Wśród zadań otwartych występowały wyłącznie zadania krótkiej odpowiedzi, a w zadaniach zamkniętych przeważały zadania na dobieranie, w arkuszu umieszczono jedno zadanie jednokrotnego wyboru oraz jedno prawda – fałsz. Do arkusza została dołączona barwna mapa szczegółowa obejmująca fragment Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej, na której oparte było sześć zadań. W sumie, na podstawie barwnej mapy oraz innych materiałów źródłowych (fotografia, rysunki, przekrój geologiczny, mapy konturowe, wykresy, tabele, teksty źródłowe) skonstruowane było 31 zadań. Zadania punktowane były w skali 0-2. Za rozwiązanie zadań otwartych zdający mógł uzyskać 34 punkty (57%), za zadania zamknięte 26 punktów (43%). Treści z geografii fizycznej występują w 20 zadaniach, za które można uzyskać 23 punkty (38%), natomiast z geografii społeczno-ekonomicznej w 29 zadaniach (38 punktów – tj. 62%). Czas przeznaczony na rozwiązanie arkusza egzaminacyjnego wynosił 150 minut.

W arkuszu na poziomie rozszerzonym największy nacisk położono na sprawdzanie wiadomości i ich rozumienie – standard I (27 punktów – 45%), za zadania ze standardu II można było uzyskać 22 punkty, tj. 37%, za zadania ze standardu III, których było aż 10 (tabela 7) można było uzyskać 11 punktów (18%). W arkuszu dla poziomu rozszerzonego treści z poziomu podstawowego wystąpiły w 12-stu zadaniach, za które można było uzyskać 18 punktów. Do matury na poziomie rozszerzonym przystąpili przede wszystkim uczniowie liceów ogólnokształcących, uczniowie pozostałych szkół stanowili tylko 6,3% abiturientów.

Arkusz dla zdających na poziomie rozszerzonym okazał się trudny – wskaźnik łatwości dla arkusza wyniósł 0,45. Wśród 49 zadań, aż 25 znalazło się w kategorii trudne (tabela 8), a cztery – w kategorii bardzo trudne. Rozpiętość wskaźnika łatwości wyniosła od 0,14/0,15 (zadania 26 i 37a /15b) do 0,77 (zadanie 4a). Najlepsze wyniki uczniowie osiągnęli w zadaniach, których było aż 10, ze standardu III, największy problem sprawiły zadania ze standardu I (diagram 6).

Tabela 6. Kartoteka arkusza – poziom rozszerzony

Nr zad.	Czynność sprawdzana Zdający:	Standard	Zakres treści ze standardu I	Liczba punktów	Typ zadania
1	na podstawie mapy i fotografii podaje walory środowiska przyrodniczego, które sprzyjały budowie obiektu	II, 3) 1a) PP	II, 3) 1a) PP	1	O
2	na podstawie mapy wybiera miejsce o największej wartości azymutu zmierzonego z podanego punktu	II, 2) 1) PP	1) 1) PP	1	Z
3	na podstawie mapy określa i uzasadnia dominujący rodzaj erozji rzecznej	II, 1f) 7)	2) 17)	1	O
4	a) na podstawie tekstu wybiera właściwe wydarzenia i szereguje je chronologicznie	II, 1f) 7)	2) 11)	1	Z
	b) przyporządkowuje do danych klimatycznych nazwy obszarów	I, 2) 28)	2) 28)	1	Z
5	na podstawie mapy podaje różnice między elementami środowiska przyrodniczego dwóch obszarów	II, 1) 4) PP	1) 3) PP	2	O
6	na podstawie mapy wybiera miejsce, w którym rzeźba terenu sprzyja podanej inwestycji	III, 3) 2)	3b) 23)	1	O
7	na podstawie mapy oblicza wysokość górowania Słońca w podanym dniu	II, 1) 6a)	2) 8)	1	O

8	na podstawie różnicy czasu oblicza długość geograficzną	II, 1) 6a)	2) 10)	1	O
9	ocenia prawdziwość zdań dotyczących form ukształtowania powierzchni Ziemi	I, 1) 7) PP	1) 7) PP	2	Z
10	a) odczytuje informacje przedstawione na przekroju geologicznym	II, 1f) 5)	2) 23)	1	Z
	b) na podstawie przekroju geologicznego określa wiek względny podanej warstwy	II, 1f) 5)	2) 23)	1	O
11	przyporządkowuje obiektom procesy i czynniki rzeźbotwórcze	I, 2) 17)	2) 17)	2	Z
12	rozpoznaje na rysunku i grupuje formy rzeźby polodowcowej	II, 1c) 2)	2) 17)	1	Z
13	uzupełnia model przyczynowo-skutkowy dotyczący powstawania osuwisk	III, 1) 2)	2) 17)	1	Z
14	podaje przyczynę zmniejszania się wiosną zasolenia wód w zatokach Morza Białego	I, 2) 31)	2) 31)	1	O
15	a) przyporządkowuje rzeki do wykresów rocznego przepływu	II, 1e) 4)	2) 36)	1	Z
	b) wyjaśnia zróżnicowanie w ciągu roku przepływów podanych rzek	II, 1) 7)	2) 36)	1	O
16	a) uzupełnia prawidłowości dotyczące warunków klimatycznych na Ziemi	III, 1) 1)	2) 27)	1	Z
	b) formułuje prawidłowość dotyczącą warunków klimatycznych na Ziemi	III, 1) 1)	2) 27)	1	O
17	a) wyjaśnia różnicę między wartościami rocznej sumy opadów na podanych obszarach	II, 1) 7)	2) 28)	1	O
	b) na podstawie mapy podaje przyczynę różnicy między wartościami rocznej sumy opadów na wskazanych obszarach	II, 1) 7)	2) 28)	1	O
18	na podstawie wykresu grupuje podane kraje według wielkości przyrostu rzeczywistego	II, 1) 7) PP	6) 2) PP	1	Z
19	wymienia następstwa napływu imigrantów do podanego kraju	I, 6) 5) PP	6) 5) PP	2	O
20	na podstawie danych statystycznych rozpoznaje mniejszości narodowe w Polsce	I, 3) a) 4)	3a) 4)	1	O
21	podaje nazwy i wskazuje położenie na mapie krajów pozaeuropejskich, w których z powodu zależności kolonialnej językami urzędowymi są portugalski i hiszpański	I, 3a) 4)	3a) 4)	1	O
22	na podstawie wykresu określa zmianę tendencji migracji ludności i podaje jej przyczyny	II, 3) 1a) PP	6) 4) PP	2	O
23	na podstawie danych statystycznych oblicza wartość współczynnika feminizacji podanego kraju	II, 2) 2c) PP	5) 3) PP	1	O
24	a) odczytuje z wykresu przedział czasu o największej dynamice produkcji stali w Polsce i podaje jej przyczynę	II, 1) 7)	3b) 18)	1	O
	b) podaje przyczynę wzrostu produkcji stali w Polsce po 2000 r.	II, 1) 7)	3b) 18)	1	O
25	wskazuje województwa, w których nie występują zakłady przemysłowe o opisanej lokalizacji	I, 3b) 18)	3b) 18)	2	Z
26	rozpoznaje przedstawione opisem okręgi przemysłowe Polski	I, 3b) 20)	3b) 20)	1	O
27	wybiera okręgi przemysłowe świata według podanego kryterium i wskazuje na mapie miejsca ich występowania	I, 3b) 19)	3b) 19)	2	Z
28	uzasadnia lokalizację technopolii na wymienionych	I, 3b) 17)	3b) 17)	1	O

	obszarach				
29	a) przewiduje zmiany, które mogą wystąpić na skutek zaniechania wydobycia surowca na podanym obszarze	III, 2) 5)	3b) 18)	1	O
	b) przewiduje zmiany, które mogą wystąpić na skutek rozpoczęcia wydobycia surowca na podanym obszarze	III, 2) 5)	3b) 18)	1	O
30	a) podaje nazwę stolicy Tybetu oraz nazwę religii, którą wyznają Tybetańczycy	I, 3a) 5)	3a) 5)	1	O
	b) podaje zmiany w Tybecie, których mogą obawiać się rdzenni mieszkańcy po wybudowaniu linii kolejowej	III, 3) 1)	3c) 4)	1	O
31	a) rozpoznaje na mapie konturowej miejsce lokalizacji Zapory Trzech Przelomów	I, 3b) 4)	3b) 4)	1	Z
	b) podaje pozytywne i negatywne następstwa budowy zapory i elektrowni wodnej na Jangcy	III, 2) 4)	4b) 1)	1	O
	c) podaje korzyści gospodarcze dla Chin związane z inwestycją hydrologiczną na Jangcy	III, 2) 4)	3b) 3)	1	O
32	a) przyporządkowuje nazwy krajów do danych statystycznych dotyczących handlu zagranicznego	II, 1e) 4)	3b) 35)	1	Z
	b) wybiera nazwę kraju należącego do podanej strefy wolnego handlu	I, 3b) 33)	3b) 33)	1	Z
33	przyporządkowuje podane regiony rolnicze do odpowiadających im opisów	I, 3b) 8)	3b) 8)	2	Z
34	na podstawie mapy rozpoznaje obszary konfliktów zbrojnych	I, 9) 1) PP	9) 1) PP	1	Z
35	przyporządkowuje podane międzymorskie kanały do odpowiadających im opisów	I, 3b) 24)	3b) 24)	2	Z
36	podaje argumenty uzasadniające, że budowa gazociągów może stanowić zagrożenie dla środowiska geograficznego mórz	III, 1) 1) PP	4b) 1) PP	2	O
37	a) rozpoznaje parki narodowe na podstawie opisów i wskazuje na mapie ich lokalizację	I, 2) 8) PP	2) 8) PP	2	O
	b) dobiera do regionów fizyczno-geograficznych parki narodowe Polski	I, 2) 8) PP	2) 8) PP	1	Z

Standard I – 27 pkt, standard II – 22 pkt, standard III – 11 pkt.

Zadania otwarte – 34 pkt, zadania zamknięte – 26 pkt.

Tabela 7. Podział zadań według obszaru standardów

Obszary standardów	Numery zadań
I. wiadomości i rozumienie	4b, 9, 11, 14, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 30a, 31a, 32b, 33, 34, 35, 37a, 37b
II. korzystanie z informacji	1, 2, 3, 4a, 5, 7, 8, 10a, 10b, 12, 15a, 15b, 17a, 17b, 18, 22, 23, 24a, 24b, 32a
III. tworzenie informacji	6, 13, 16a, 16b, 29a, 29b, 30b, 31b, 31c, 36

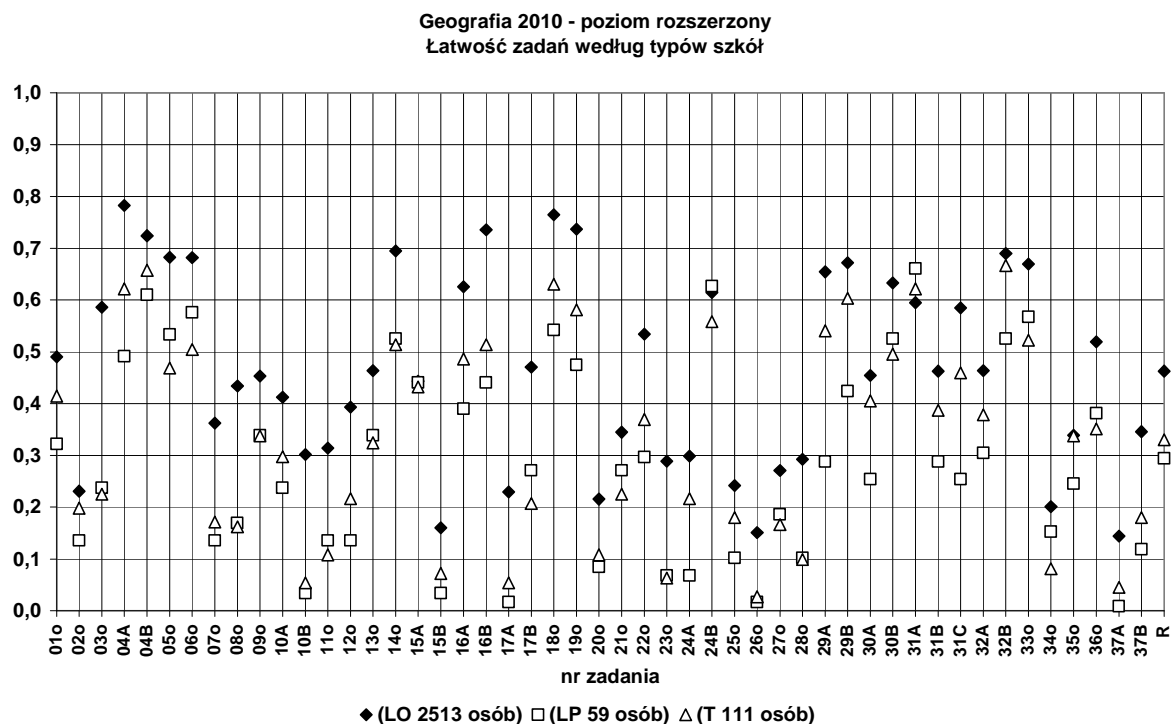

Diagram 5. Łatwość zadań z poziomu rozszerzonego wg typów szkół

Tabela 8. Przyporządkowanie zadań do kategorii łatwości

Kategoria zadania	Wskaźnik łatwości	Numery zadań	Liczba zadań
Bardzo trudne	0,00-0,19	15b, 26, 34, 37a	4
Trudne	0,20-0,49	1, 2, 7, 8, 9, 10a, 10b, 11, 12, 13, 15a, 17a, 17b, 20, 21, 23, 24a, 25, 27, 28, 30a, 31b, 32a, 35, 37b	25
Umiarkowanie trudne	0,50-0,69	3, 5, 6, 14, 16a, 22, 24b, 29a, 29b, 30b, 31a, 31c, 32b, 33, 36	15
Łatwe	0,70-0,89	4a, 4b, 16b, 18, 19	5
Bardzo łatwe	0,90-1,00	-	0

Geografia 2010 - poziom rozszerzony
Łatwość standardów według typów szkół

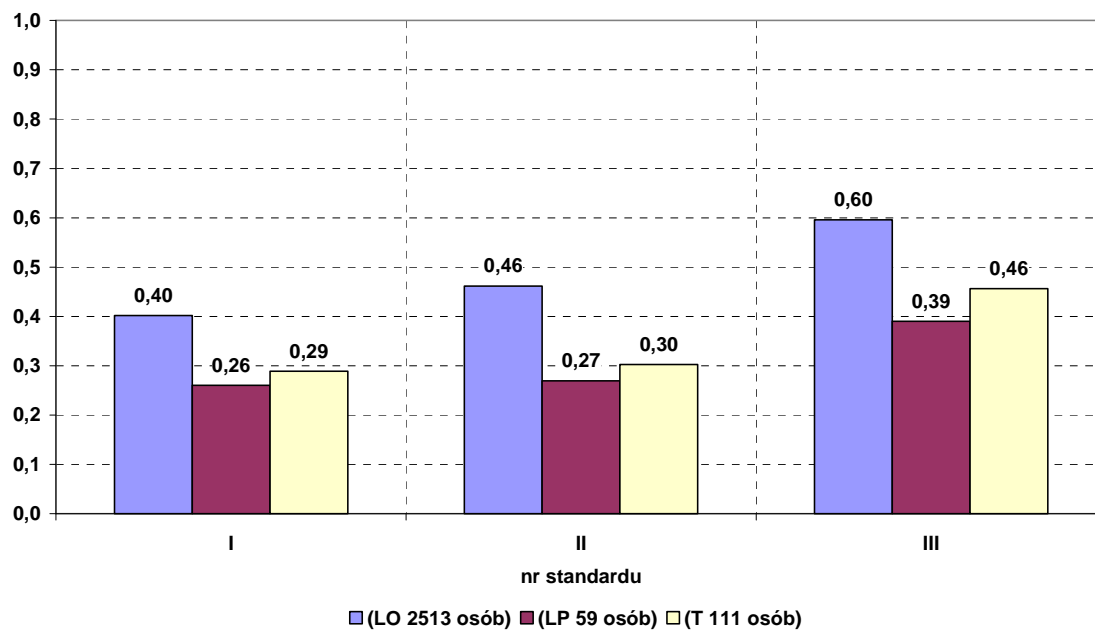
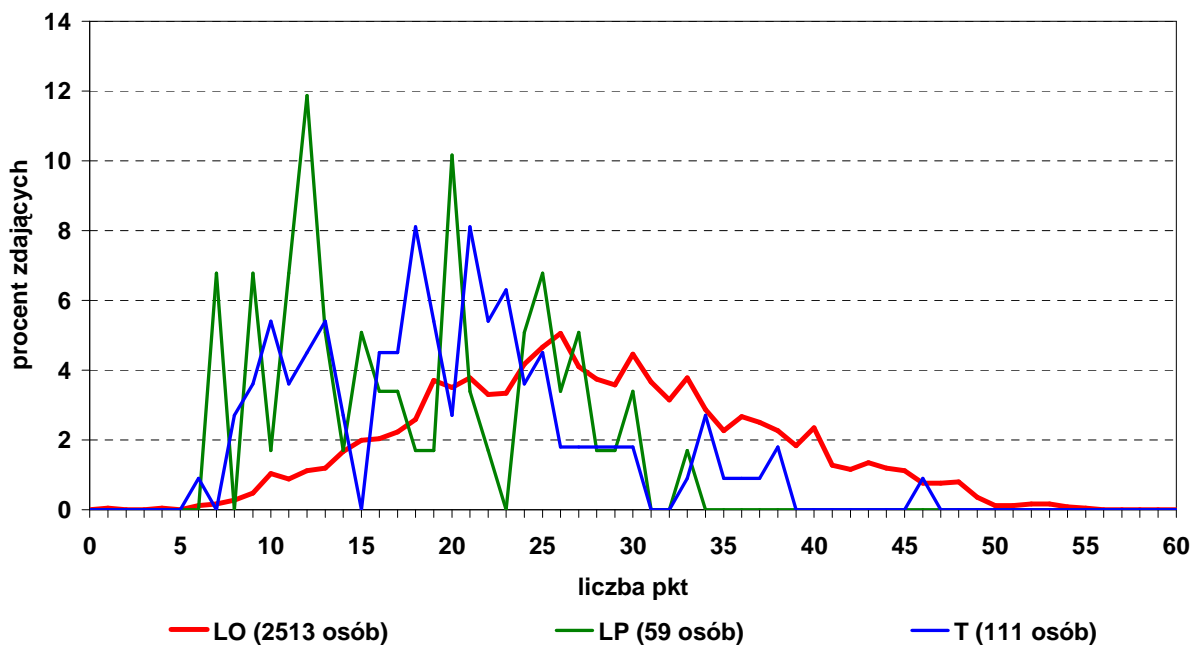

Diagram 6. Łatwość zadań z poziomu podstawowego w obrębie standardów wg typu szkół

Procentowy rozkład wyników pisemnego egzaminu maturalnego 2010
geografia - poziom rozszerzony

Rysunek 2. Procentowy rozkład wyników wg typów szkół

2. Część problemowa

2.1 Wstęp

Na wszystkich etapach edukacji szkolnej na pierwszym miejscu znajduje się umiejętność wykorzystywania w kształceniu geograficznym wielu różnorodnych źródeł informacji – map, wykresów, fotografii, rysunków i in. Wynika to z istoty przedmiotu jakim jest geografia, nauki, dzięki której poznajemy otaczający nas świat, starając się zrozumieć zjawiska i procesy w nim zachodzące. Jest to jednak świat nieustannie się zmieniający, stąd docierają do nas, wymagające selekcji, nieustannie nowe informacje. Szczególnie dotyczy to geografii społeczno-ekonomicznej, gdzie zmiany we współczesnym świecie zachodzą niezwykle szybko. Różnorodne informacje są podstawą interpretacji – uogólniania, ustalania prawidłowości i zależności, formułowania problemów i ich rozwiązywania. Dostępność do źródeł jest powszechna, praktycznie są pod ręką. Wykorzystanie zdobytych wiadomości w sytuacjach praktycznych – kształcących umiejętności, stanowi główny cel edukacji geograficznej.

W arkuszach egzaminacyjnych powinny dominować zatem zadania odnoszące się do standardu II i III. Czy tak było? Zarówno na poziomie podstawowym jak i rozszerzonym zadania ze standardu II i III przeważały nad zadaniami ze standardu I. Bogactwo zawartych w arkuszu źródeł umożliwiało sprawdzanie różnorodnych umiejętności. Za zadania ze standardu I można było uzyskać poniżej połowy wszystkich punktów – 44% na poziomie podstawowym oraz 45% na poziomie rozszerzonym. Nie oznacza to jednak możliwości bezproblemowego uzyskania przez uczniów, w oparciu wyłącznie o analizę źródeł, wysokiej punktacji z egzaminu maturalnego. Zadania sprawdzające umiejętności „podszyte” są wiedzą geograficzną dotyczącą znajomości mapy świata i Polski oraz naukowej terminologii, rozumienia pojęć. Dobrym przykładem jest tutaj zadanie 15 z poziomu podstawowego – odczytanie z rysunku cech formy terenu jest niemożliwe, jeśli uczeń nie rozumie pojęcia „pradolina” (łatwość 0,17), czy też zadanie 19 (wyjaśnienie przyczyn zmian liczby ludności na podstawie wykresów odnoszących się do „przyrostu naturalnego” i „saldo migracji”). Trudno również wykonać obliczenia w zadaniu 23 z poziomu rozszerzonego nie wiedząc czym jest współczynnik feminizacji (łatwość 0,27).

Jakim zakresem zapamiętanych wiadomości powinien dysponować uczeń przystępując do egzaminu maturalnego z geografii? Zastanówmy się nad tym problemem przez pryzmat wyników egzaminu maturalnego, odnosząc się w analizie do wiadomości ucznia z zakresu znajomości mapy Polski i świata, która stanowi podstawę kształcenia geograficznego.

2.2 Co ze znajomością mapy Polski i świata na egzaminie maturalnym?

Mapa jest podstawowym, tradycyjnym źródłem informacji o środowisku przyrodniczym Ziemi i jej zagospodarowaniu. Zawsze była najważniejszym narzędziem w pracy nauczyciela, przede wszystkim służyła do kształcenia różnorodnych umiejętności: odczytywania informacji, określania zależności w środowisku geograficznym, planowania i in. Każdy nauczyciel potwierdzi również, że znajomość mapy (położenia rzek, krain geograficznych, miast, okręgów przemysłowych, itd.) jest niezbędna. Zarówno w arkuszu podstawowym jak i rozszerzonym pojawiło się wiele zadań sprawdzających znajomość mapy.

Może się na pierwszy rzut oka wydawać, że wyniki odnoszące się do łatwości zadań sprawdzających wiadomości w zakresie geografii regionalnej, a dokładnie jej części dotyczącej znajomości mapy – tradycyjnie traktowanej jako istotę i podstawę kształcenia, nie są najgorsze (tabela 9).

Znacznie lub równie słabe średnie wyniki uzyskano za zad. 3a, 14b i 15 (poziom podstawowy), czy zad. 15b, 26 (poziom rozszerzony). Jednak trudność tych zadań wynikała przede wszystkim z założeń konstrukcyjnych zadania i klucza oceniania (3a – konieczność wnikliwej interpretacji wartości poziomic na mapie, 14b – duża ilość wymaganych poprawnych odpowiedzi, 15 – konieczność analizy znacznie uproszczonej mapy, 15b – uzależnienie zdobycia punktów od rozwiązania podpunktu a), 26 – konieczność podania trzech poprawnych odpowiedzi dla uzyskania jednego punktu). Średnia łatwość zadań opartych o znajomość mapy świata i Polski wyniosła na poziomie podstawowym 0,35, na poziomie rozszerzonym 0,32 (tabela 10). Jest to wynik wybitnie niezadowalający, znacznie poniżej średnich wyników (biorąc pod uwagę wszystkie zadania), wynoszących, dla przypomnienia, odpowiednio dla arkusza podstawowego i rozszerzonego: 0,44 i 0,45. Żadne zadanie oparte o znajomość mapy nie osiągnęło na poziomie podstawowym łatwości 0,50, w poziomie rozszerzonym tylko jedno. Trudności w rozwiązaniu zadania rosną jeśli pojawia się w arkuszu zadanie odnoszące się do mniej znanego, nietypowego obiektu, zjawiska. Zadaniem takim jest zad. 34 w arkuszu z poziomu rozszerzonego, gdzie należało zaznaczyć miejsce konfliktów w Osetii Pd. oraz pomiędzy Syngalezami i Tamilami. Ale o dziwo, nawet zadanie sprawdzające znajomość położenia województw Polski (nr 22a, poziom podstawowy), osiągnęło łatwość zaledwie 0,25. Również trzeba zwrócić uwagę, na to, że wiele zadań (tabela 9), mimo, że nie odnosiło się bezpośrednio do standardu I, to, aby je rozwiązać konieczna była znajomość mapy świata i Polski. Przykładem niech będzie zadanie 12 z poziomu podstawowego oraz 35 z poziomu rozszerzonego. W pierwszym z nich do rozwiązania konieczna była wiedza dotycząca położenia krain geograficznych Polski, natomiast w drugim – wiedza związana ze znajomością lokalizacji kanałów żeglugowych na świecie. W sumie, w arkuszu na poziomie podstawowym, zadań wymagających znajomości mapy było 12, natomiast na poziomie rozszerzonym – aż 17.

Wniosek nasuwa się sam – bez podbudowy jaką jest „znajomość atlasu geograficznego” trudno jest uzyskać odpowiednio wysoki wynik na egzaminie maturalnym, nawet wtedy, kiedy uczeń bez problemu potrafi wykorzystywać i przetwarzać informacje, czy radzić sobie w sytuacjach problemowych. Powszechna opinia i wyobrażenie o egzaminie maturalnym mówi o tym, że geografia nie jest trudna, stąd jest dla wszystkich. Dalej pozostaje przedmiotem chętniej wybieranym. Niestety ilość nie idzie w parze z jakością. W roku 2010 do egzaminu maturalnego z geografii przystąpiło o połowę mniej uczniów w stosunku do roku ubiegłego – ale geografii wybrali świadomie, nie było już konieczności wyboru przedmiotu dodatkowego. Można było się spodziewać znacznie lepszych wyników. A jednak były one słabsze. Ciekawe spostrzeżenie dotyczy ilości zadań bezpośrednio lub pośrednio sprawdzających wiadomości na temat lokalizacji obiektów, rozmieszczenia zjawisk na mapie Polski i świata na egzaminie maturalnym 2009, na poziomie podstawowym było ich 8, rozszerzonym – 10. Czy kluczem do uzyskania wyższych wyników z egzaminu maturalnego nie są wiadomości z zakresu znajomości mapy Polski i świata?

Tabela 9. Zadania w arkuszach egzaminacyjnych wymagające znajomości mapy świata i Polski

A. Zadania bezpośrednio odnoszące się do znajomości mapy

Poziom	Nr zadania	Łatwość	Uczeń zna położenie / rozmieszczenie (zasięg występowania):
Podstawowy	14a	0,46	wulkanu Wezuwiusz;
	17	0,35	krajin geograficznych na kontynentach;
	20	0,26	megalopolis na świecie;
	22a	0,25	województw w Polsce;
	27	0,41	państw na świecie oraz organizacji międzynarodowych;
	28	0,36	państw Unii Europejskiej;
	30	0,36	krajin geograficznych Polski oraz obiektów turystycznych;
Rozszerzony	9	0,45	krajin geograficznych na świecie;
	20	0,21	mniejszości narodowych w Polsce;
	21	0,34	języków urzędowych na świecie;
	25	0,24	województw oraz zakładów przemysłowych w Polsce;
	27	0,26	okręgów przemysłowych na świecie;
	30a	0,45	głównych religii w Chinach;
	31a	0,60	głównych rzek w Chinach oraz Zapory Trzech Przełomów;
	34	0,19	miejsc konfliktów;
	37a	0,14	parków narodowych w Polsce;
	37b	0,33	krajin geograficznych w Polsce.

B. Zadania pośrednio odnoszące się do znajomości mapy

Poziom	Nr zadania	Łatwość	Uczeń zna położenie / rozmieszczenie (zasięg występowania):
Podstawowy	9	0,48	stref klimatycznych;
	11b	0,68	Krakowa i Zakopanego;
	12	0,43	krajin geograficznych Polski;
	24b	0,35	okręgów przemysłowych świata;
	26	0,11	Danii i Norwegii;
Rozszerzony	4b	0,72	pustyn na świecie;
	11	0,30	krajin geograficznych Polski;
	15a	0,44	głównych rzek Europy;
	26	0,14	okręgów przemysłowych w Polsce;
	32b	0,69	organizacji międzynarodowych (NAFTY);
	33	0,66	regionów gospodarczych świata;
	35	0,34	kanalów żeglugowych na świecie.

Tabela 10. Średnia łatwość zadań wymagających znajomości mapy świata i Polski

Średnia łatwość zadań bezpośrednio odnoszących się do znajomości mapy	
Poziom	Łatwość
Podstawowy	0,35
Rozszerzony	0,32

Analizując wymagania egzaminacyjne dotyczące znajomości mapy (lokalizacji obiektów, rozmieszczenia zjawisk) można podzielić je biorąc pod uwagę trzy kryteria (rysunek 3):

1. Zasięg obszaru którego dotyczą.

Przykłady zadań:

- A. 22a, poziom podstawowy – rozpoznawanie województw na mapie konturowej Polski;
- B. 34, poziom rozszerzony – rozpoznawanie miejsc występowania konfliktów na świecie.

2. Rodzaj wiedzy (zadania mogą odnosić się do określania położenia obiektów posiadających nazwy własne lub do określania zasięgu występowania zjawisk geograficznych).

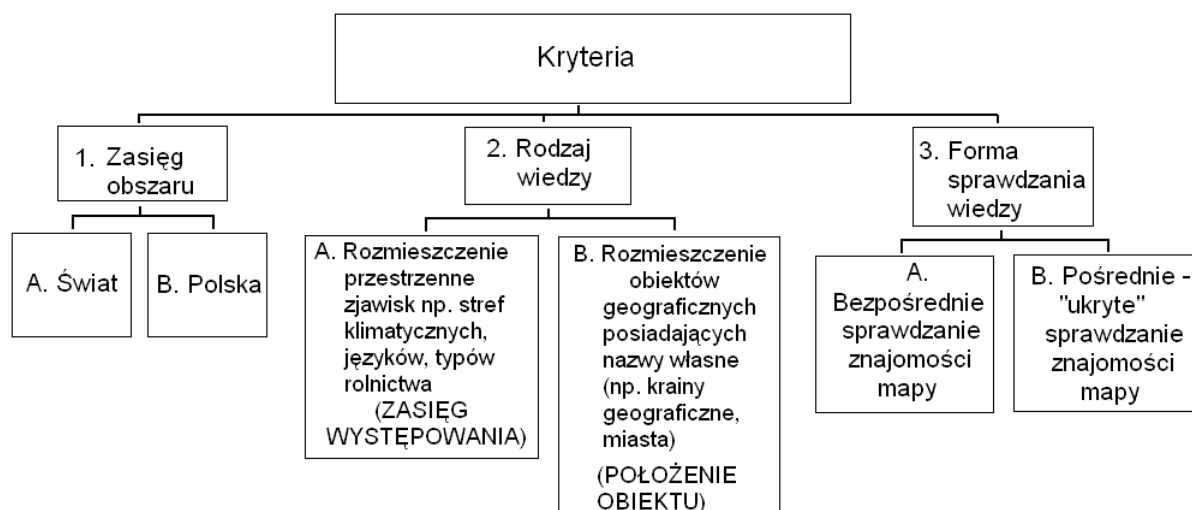
Przykłady zadań:

- A. 21, poziom rozszerzony – znajomość zasięgu języków urzędowych na świecie;
- B. 17, poziom podstawowy – znajomość położenia krain geograficznych na świecie.

3. Forma sprawdzania znajomości mapy (zadania sprawdzające bezpośrednio położenie obiektów i zasięg zjawisk lub zadania, których rozwiązanie wymaga znajomości mapy).

Przykłady zadań:

- A. 37b, poziom rozszerzony – znajomość położenia krain geograficznych w Polsce;
- B. 15a, poziom rozszerzony – przyporządkowanie rzeki do rysunku jej przeływu (konieczna znajomość położenia rzek w Europie).

Rysunek 3. Kryteria podziału zadań wymagających znajomości mapy

Różnorodność kryterialna dotycząca wymagań w zakresie znajomości mapy stwarza poważny dylemat zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. Czego więc wymagać od ucznia w szkole ponadgimnazjalnej w zakresie lokalizacji obiektów, rozmieszczenia zjawisk na mapie Polski i świata, biorąc pod uwagę egzamin maturalny? Oczywiście wymagania egzaminacyjne zapisane w informatorze wskazują drogę (tabela 11). Zapisy te są w części jednoznaczne co do treści wymagań, np. „Wskazać obszary konfliktów na świecie”, „Przedstawić rozmieszczenie głównych języków na Ziemi”. Problemem jest jednak określenie, które z konfliktów uczeń powinien lokalizować czy też które z języków uznać za główne.

Tabela 11. Przykłady wymagań egzaminacyjnych w zakresie znajomości mapy Polski i świata

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>Przedstawić <u>obszar występowania</u> (zasięg) stref klimatycznych i głównych typów klimatu;</p> <p>Wykazać się znajomością (...) <u>rozmieszczenia</u> lodowców;</p> <p>Przedstawić <u>rozmieszczenie</u> (...) głównych zbiorowisk roślinnych;</p> <p>Wskazać <u>obszary występowania</u>, (...) klęsk żywiołowych;</p> <p>Wykazać się znajomością uwarunkowań rozmieszczenia i rozwoju przemysłu wydobywczego i przetwórczego z uwzględnieniem <u>przykładów</u> z obszaru Polski;</p> <p>Wykazać się <u>znajomością</u> współczesnej <u>mapy</u> politycznej świata oraz mapy administracyjnej Polski;</p> <p>Wykazać się znajomością (...) konfliktów i napięć na świecie oraz <u>wskazać obszary</u> ich występowania;</p>	<p>Wykazać się <u>znajomością rozmieszczenia</u> głównych płyt litosfery;</p> <p>Wykazać się znajomością (...) <u>rozmieszczenia</u> (...) rzek, jezior, bagien, lodowców;</p> <p>Scharakteryzować <u>rozmieszczenie</u> głównych typów genetycznych gleb na Ziemi;</p> <p>Scharakteryzować gleby występujące w Polsce (...) przedstawić ich <u>rozmieszczenie</u>;</p> <p>Wykazać się znajomością <u>rozmieszczenia</u> głównych zbiorowisk leśnych w Polsce;</p> <p>Przedstawić <u>rozmieszczenie</u> głównych języków na świecie oraz języków mniejszości narodowych w Polsce;</p> <p>Scharakteryzować (...) <u>rozmieszczenie</u> wielkich religii na świecie;</p> <p>Scharakteryzować różne typy gospodarki rolnej i ich <u>rozmieszczenie</u> na świecie;</p> <p>Wykazać się znajomością <u>rozmieszczenia</u> wielkich regionów oraz okręgów przemysłowych świata;</p> <p>Scharakteryzować polityczne <u>zróźnicowanie</u> współczesnego świata, w tym podział mórz i oceanów;</p> <p>Scharakteryzować cechy i <u>rozmieszczenie</u> najbardziej rozpowszechnionych chorób w tym cywilizacyjnych) w Polsce i na świecie;</p>

Czy koniecznością okaże się stworzenie kanonu wymaganych wiadomości z zakresu lokalizacji obiektów, rozmieszczenia zjawisk na mapie Polski i świata? Na razie podejście do tej kwestii jest subiektywne, dyktowane najczęściej zdrowym rozsądkiem i doświadczeniem nauczycielskim. Punktem wyjścia muszą być jednak wymagania egzaminacyjne – ich zapis i podział na poziomy. Biorąc pod uwagę zapis dotyczący konfliktów i napięć na świecie – jednoznacznie zapisane są one w poziomie podstawowym. Czy stworzyć ich listę, np. propozycja ujęta w tabeli 12? Czy będzie ona pełna? Sama Afryka to kilkadziesiąt konfliktów. Czy może jednak lista jest za szeroka? Opinie na pewno będą różne. Czy może próbować taką listę scentralizować? Prawdopodobnie w tym wypadku nie tędy droga, przyniosłoby to zapewne więcej problemów niż korzyści. To nauczyciel powinien uściślić własne wymagania przedmiotowe w oparciu o realizowany program nauczania oraz wymagania egzaminacyjne.

Część wymagań egzaminacyjnych nie brzmi jednak już tak jednoznacznie jak w przypadku konfliktów i napięć na świecie (tabela 13), np. zapisy: „Scharakteryzować ukształtowanie powierzchni kontynentów i wybranych obszarów, w tym Polski”, „Wykazać się znajomością cech sieci wodnej kontynentów i Polski (...)” czy „Przedstawić okręgi przemysłowe Polski”. Nie wskazują one bezpośrednio na wiedzę w zakresie lokalizacji i rozmieszczenia zjawisk geograficznych, możemy jednak założyć, że uczeń powinien znać położenie: krain geograficznych (gór, wyżyn, nizin), rzek, jezior świata i Polski, lokalizację okręgów Polski.

Tabela 12. Przykładowa lista miejsc konfliktów i napięć na świecie

1	AFGANISTAN	12	DARFUR	23	KURDYSTAN
2	GIBRALTAR	13	OSETIA PD.	24	ABCHAZJA
3	ERYTREA	14	IRAK	25	KURYLE
4	TAJWAN	15	NADDNIESTRZE	26	IRLANDIA PN.
5	TYBET	16	FALKLANDY /MALWINY	27	MINDANAO
6	SOMALIA	17	KOLUMBIA	28	KRAJ BASKÓW
7	CZECZENIA	18	SAHARA ZACH.	29	TIMOR WSCHODNI
8	SRI LANKA	19	KRYM	30	RUANDA i BURUNDI
9	CYPR	20	KATALONIA	31	GÓRNY KARABACH
10	PŁW. KOREAŃSKI	21	KORSYKA	32	BOŚNIA i HERCEGOWINA
11	KOSOWO	22	BIAŁORUŚ	33	QUEBEC

Tabela 13. Przykłady wymagań egzaminacyjnych pośrednio odnoszące się do znajomości mapy Polski i świata

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>Scharakteryzować ukształtowanie powierzchni kontynentów i wybranych obszarów, w tym Polski;</p> <p>Przedstawić (...) zróżnicowanie fizycznogeograficzne oceanów i mórz ze szczególnym uwzględnieniem Morza Bałtyckiego;</p> <p>Wykazać się znajomością cech sieci wodnej kontynentów i Polski (...);</p> <p>Przedstawić na przykładzie Polski rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska;</p> <p>Scharakteryzować zmiany polityczne na świecie po 1989 r. oraz ich następstwa, ze szczególnym uwzględnieniem Europy;</p> <p>Przedstawić główne ugrupowania integracyjne na świecie;</p> <p>Scharakteryzować (...) procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1990 r.;</p> <p>Wykazać atrakcyjność turystyczną różnych regionów Polski, Europy i świata;</p>	<p>Przedstawić (...) rozmieszczenie wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi;</p> <p>Przedstawić (...) ukształtowanie powierzchni Polski oraz jej budowę geologiczną;</p> <p>Scharakteryzować (...) regionalne zróżnicowanie, wskazać kryteria wydzielenia krain fizycznogeograficznych Polski;</p> <p>Przedstawić zróżnicowanie rasowe na Ziemi;</p> <p>Podać przykłady państw jednolitych i zróżnicowanych pod względem rasy, narodowości, języka, wyznania;</p> <p>Scharakteryzować współpracę w ramach euroregionów (...);</p> <p>Przedstawić okręgi przemysłowe Polski;</p>

Kolejnym problemem są nakładające się wymagania egzaminacyjne na obu poziomach wymagań egzaminacyjnych (np. treści związane z mapą polityczną świata, ukształtowaniem powierzchni kontynentów i Polski, siecią wodną kontynentów i Polski), co wynika ze specyfiki kształcenia geograficznego opartego na przyroście wiedzy ucznia, na bazie tych samych treści. Ilustracją tego problemu są dwa zapisy standardów: „Wykazać się znajomością współczesnej mapy politycznej świata (...)” – na poziomie podstawowym i „Scharakteryzować polityczne zróżnicowanie współczesnego świata, w tym podział mórz i oceanów” – na poziomie rozszerzonym. Jakiej wiedzy oczekiwać od ucznia z zakresu mapy politycznej świata na jednym i drugim poziomie? Trudno jest na tej podstawie to rozstrzygnąć, określić granicę pomiędzy „to trzeba znać” a „tego nie”.

Trudne będzie zatem uszczegółowienie tych wymagań egzaminacyjnych, które nakładają się na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Można spróbować stworzyć listę obiektów w podziale na poziom podstawowy i rozszerzony wykorzystując ją do zróżnicowania wymagań stawia-

nych uczniom. Tabela 14 przedstawia propozycję przykładowego zróżnicowania przeprowadzonego dla wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi oraz sieci wodnej kontynentu azjatyckiego. W poziomie podstawowym znalazły się elementy, co do których nie powinno być większych wątpliwości ze względu np. na ich wielkość czy specyfikę (np. Himalaje – najwyższe góry świata, Morze Martwe – najgłębsza depresja na Ziemi, Jamal – półwysep ze złożami gazu ziemnego, który przesyłany jest m. in. do Polski). Znalazły się też wyspy, półwyspy związane ze współczesnymi konfliktami, które objęte są wymaganiami na poziomie podstawowym (np. Mindanao, Półwysep Koreański).

Tabela 14. Formy ukształtowania powierzchni i sieć wodna Azji

Element środowiska przyrodniczego	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
Góry	Kaukaz, Himalaje, Karakorum;	Ghaty Wschodnie i Zachodnie, Zagros, Pontyjskie, Sajany, Altaj, Kun-Lun, Tien Szan, Czukockie, Koriackie, Wierchojańskie, Elburs, Taurus, Stanowe, Jabłonowe, Czerskiego, Wielki Chingan, Hindukusz, Sichote Alin;
Wyżyny	Środkowosyberyjska, Tybetańska, Irańska, Dekan;	Mongolska, Anatolijska, Kotlina Tarymska (Kaszgarska), Pogórze Kazaskie, Kotlina Dżungarska;
Niziny	Zachodniosyberyjska, Chińska, Gangesu Indu, Mezopotamia;	Mandżurska, Turańska;
Wyspy	Sachalin, Cypr, Japońskie (Honsiu), Tajwan, Kurylskie, Archipeląg Malajski (Timor, Borneo, Nowa Gwinea, Jawa, Sumatra), Cejlon, Filipiny (Mindanao);	Ziemia Północna, Nowosyberyjskie, Ziemia Franciszka Józefa, Hokkaido, Kiusiu, Sikoku, Riukiu, Hajnan, Celebes, Luzon, Malediwy;
Półwyspy	Synaj, Koreański, Kamczatka, Jamal, Malajski, Indochiński, Indyjski, Arabski, Azja Mniejsza;	Tajmyr, Gydański, Czukocki, Szantuński;
Jeziora	Arańskie, Bajkał, Balchasz, Morze Martwe;	Issyk-Kul;
Rzeki	Ob, Jenisej, Lena, Amur, Huanghe, Jangcy, Ganges, Brahmaputra, Indus, Tygrys, Eufrat, Syr-Daria, Amu-Daria.	Irtysz, Angara, Kolyma, Tarym, Saluin.

2.3 Podsumowanie

Każdy z arkuszy maturalnych mieści w sobie zadania sprawdzające znajomość mapy Polski, kontynentów, świata – zadania zawierające się w I standardzie wymagań egzaminacyjnych. Zadań takich jest co najmniej kilka, a dodając część zadań ze standardu II i III, które bez znajomości mapy trudno jest rozwiązać, znajdzie się ich w arkuszu kilkanaście. Wiedza z zakresu lokalizacji obiektów, rozmieszczenia zjawisk na mapie Polski i świata jest więc niezbędna dla uzyskania satysfakcjonujących wyników egzaminu maturalnego. A wyniki egzaminu wskazują na słabe opanowanie znajomości mapy, są one zdecydowanie niższe od średnich wyników zarówno na poziomie podstawowym jak i rozszerzonym.

Zakres wiedzy i jej podział w obrębie wymagań egzaminacyjnych nie zawsze jest jednoznaczny, szczególnie dotyczy to pokrywających się wymagań na obu poziomach. Sprawia to problemy z punktu widzenia nauczyciela przygotowującego uczniów do egzaminu maturalnego. Rolą nauczyciela jest zapoznanie się z zapisami wymagań egzaminacyjnych, a następnie ich odpowiednia interpretacja, wyrażająca się w prawidłowym ukierunkowaniu toku kształcenia. Obowiązkiem nauczyciela jest określenie wymagań edukacyjnych opartych o program nauczania. Stworzenie

listy wymagań stawianych uczniom, w oparciu o wymagania egzaminacyjne, włączonych w program nauczania, pomoże ukierunkować naukę w zakresie znajomości mapy Polski i świata. Przyczyniając się do lepszych wyników egzaminu maturalnego z geografii.